

מסירת שטחים ופרויקטי אנרגיה: מה הולך לקרות בפגישת טראמפ-פוטין באלסקה

written by סופי קובזנצב | 14.08.2025

ב-9 באוגוסט, עם פקיעת האולטימטום שהנשיא דונלד טראמפ הציב לנשיא ולדימיר פוטין, טראמפ הודיע על קיום פסגת מנהיגים באלסקה ב-15 באוגוסט. הרקע למהלך נבע ממיאוסו של הנשיא האמריקני בסירובו של זה הרוסי להביא לסיום המלחמה באוקראינה. פוטין הסכים לדון בשאלת השטחים ובהפסקת הלחימה ¹ צעד שסלל את הדרך למפגש. לפגישה הקרובה עשויות להיות השלכות משמעותיות הן על המערב והן על הזירה הבינלאומית.

ראשית, בחירת אלסקה למיקום הפסגה נושאת עמה מסר. ארצות הברית רכשה את אלסקה מרוסיה ב-1867 בשל חוסר יכולתה הכלכלית של רוסיה להחזיק בשטח. ב-1959 אלסקה הפכה למדינה בארצות הברית. בשנים האחרונות נשמעו התבטאויות מצד בכירים ואנשי תקשורת ברוסיה בדבר החזרת אלסקה לרוסיה. לפיכך, המיקום מסמל טריטוריה בעלת ערך היסטורי ואסטרטגי עבור הרוסים, והוא מהווה גם נקודת "אמצע" גיאוגרפית בין רוסיה לארצות הברית.

שנית, עבור רוסיה, ופוטין בפרט, מדובר בהישג בעל חשיבות אסטרטגית, אליו חתר עוד לפני פרוץ המלחמה באוקראינה, בתקופה שבה נדונה הרחבת ברית נאט"ו לאזורים שרוסיה רואה בהם חיוניים לביטחונה, כולל אוקראינה וכל המרחב הפוסט-סובייטי. פוטין שואף לשנות את הסדר העולמי ולהחזיר את רוסיה למעמד של מעצמה. יעד מרכזי מבחינתו היה לקיים ועידת פסגה בינלאומית שתדון בנסיגת נאט"ו ממזרח אירופה. ניתן להעריך כי נושאים אלה יעלו לדיון עם טראמפ, עבורו זהו אירוע בינלאומי ראשון במעלה, וכן הפגישה הראשונה עם נשיא אמריקאי מאז 2007 שתתקיים על אדמת ארצות הברית.

שלישית, הבחירה באלסקה ובחוג הארקטי עשויה אף לשקף רצון אמריקני לייצר תמריצים שיביאו את רוסיה להסכים להפסקת אש. עם כניסתו של טראמפ לתפקיד והתחלת המגעים עם רוסיה, עלתה האפשרות להקל בחלק מהסנקציות ולחדש פרויקטים משותפים, שחלקם הם פרויקטי אנרגיה שממוקמים בחוג הארקטי. מדובר בפרויקטים בעלי פוטנציאל רווח משמעותי לשתי המדינות, ולכן יש להם ערך אסטרטגי וכלכלי משותף.

רביעית, יש לבחון את המשמעותיות עבור אוקראינה ואירופה. נכון לעכשיו, אוקראינה, כמו גם אף מדינה אירופית, לא הוזמנו לפסגה. בדיון שהתקיים אתמול בין מנהיגי אירופה לנשיא וולודומיר זלנסקי הודגש הצורך להזמין את אוקראינה לשיחות על הפסקת האש, בהיותה צד ישיר בלחימה. עם זאת, גובר החשש שבפגישה עם טראמפ תושג הבנה על ויתור שטחים מצד אוקראינה. בשבוע האחרון ה"וול סטריט ג'ורנל" דיווח כי פוטין עשוי להסכים להפסקת אש בתנאי שאוקראינה תיסוג מכל מזרח אוקראינה, כולל ממחוז דונייצק ² גם מחלקים שטרם נכבשו

בידי רוסיה. דרישה זו כוללת ויתור על שטחים בעלי חשיבות אסטרטגית ואף על עמדת הגנה מרכזית ² "חגורת הביטחון" של מחוז דונייצק ³ של רוסיה אין כיום יכולת לפרוץ או לעקוף במהירות. אוקראינה מצידה לא מוכנה לוותר על שטחיה, בוודאי לא על כאלה שכבר נכבשו.

מעבר לכך, יש החוששים כי ההסכמות בין טראמפ לפוטין עלולות להוות גרסה "משודרגת" להסכמי מינסק 1 ו-2. הסכמים אלו, שנחתמו בתיווך גרמני, הביאו להפסקת אש, אך הותירו בידי רוסיה את חצי האי קרים והעניקו אוטונומיה לדונייצק וללוגנסק, מה שאפשר את המשך השפעתה ונוכחותה של רוסיה בשטח, ובהמשך את כיבוש המחוזות ב-2022. תרחיש דומה עלול להוביל שוב לויתור אוקראיני על שטח ריבוני, עם השלכות ישירות על עצמאותה ועל יכולתה לקדם מהלכים אסטרטגיים, כמו הצטרפות לאיחוד האירופי ולנאט"ו. לכך מצטרפות גם ההשלכות על מדינות אירופה, ובמיוחד על חברות נאט"ו, שחוששות מהסלמה ומעימות צבאי עם רוסיה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 14.08.2025.